

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE
cu privire la recurs

învinuirea lui

Nicolae Roșca

(art. 326 alin.(1), 326 alin.(2) lit. c), 332 alin. (1) Cod penal)

(Dosarul nr. 1ra-735/23)

(1-16158457-01-1ra-12052023)

Procedura judecării recursurilor depuse până la 01 septembrie 2023;
Standardele cu privire la provocarea în comiterea infracțiunii;
Înregistrarea convorbirilor dintre avocat și client; Elementele
constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 332 Cod penal.

06 noiembrie 2024

Au judecat anterior cauza judecătoreii

Prima instanță – Constantin Roșca

Curtea de apel – Oxana Robu, Igor Mânăscuță, Stelian Teleucă

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursurile în cauza penală privind învinuirea lui Nicolae Roșca,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Vladislav Gribincea, *Președinte,*

Lilia Roic- Botezatu

Ghenadie Eremciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Nicolae Roșca s-a născut în 1984 în mun. Chișinău și este avocat din anul 2014. El a fost acuzat de trafic de influență și fals în acte publice (art. 326 alin. (2) lit. 2), art. 326 alin. (1) și art. 332 alin. (1) Cod penal).

2. Nicolae Roșca a fost apărat de avocatul Victor Brînză.

3. În prima instanță, cauza a fost examinată în procedură generală. Prin sentința din 04 iunie 2021, procesul penal a fost încetat din motivul intervenirii termenului de prescripție, însă fără stabilirea vinovăției lui Nicolae Roșca în comiterea infracțiunilor incriminate.

4. La 22 decembrie 2022, instanța de apel a respins ca nefondat apelul lui Roșca Nicolae și a admis apelul procurorului, a casat sentința și Nicolae Roșca a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 326 alin. (1), 326 alin. (1), 332 alin. (1) Cod penal. Instanța l-a liberat pe Nicolae Roșca de pedeapsă în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală.

5. La 29 și 30 martie 2023, decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs de către Nicolae Roșca și de avocatul acestuia, Victor Brînză. Ei au solicitat casarea deciziei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Nicolae Roșca să fie achitat, deoarece în acțiunile lui nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunilor imputate.

6. Urmărirea penală a fost pornită la 24 februarie 2016 în baza art. 326 alin. (2) lit. b) Cod penal. La 18 martie 2016, cauza penală a fost conexată cu cauza nr. 2016970198, în care urmărirea penală a fost începută la 18 martie 2016 și se referă la un alt episod în baza art. 326 alin. (1) Cod penal. La 05 aprilie 2016, cauza penală a fost conexată cu cauza nr. 2016970246, în care urmărirea penală a fost începută la 05 aprilie 2016 în baza art. 332 alin. (1) Cod penal. Învinuirea a fost înaintată învinuitului la 18 aprilie 2016 și cauza penală a fost transmisă în instanța judecată la 21 aprilie 2016. Prima instanță a examinat cauza în perioada de 22 aprilie 2016 – 04 iunie 2021. Instanța de apel a examinat cauza în perioada 03 august 2021 – 21 decembrie 2022. Dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție la 12 mai 2023.

ÎN FAPT

a. Învinuirea adusă

7. Nicolae Roșca a fost învinuit că a pretins de la Tarif Hamed 3.000 de euro în schimbul influenței asupra procurorului care conducea urmărirea penală împotriva lui Tarif Hamed. Ultimul era acuzat de evaziune fiscală în baza art. 244 alin. (2) Cod penal. Nicolae Roșca a susținut că va influența procurorul pentru a obține scoaterea lui Tarif Hamed de sub urmărire penală și a clasa cauza penală. La 01 februarie 2016, Nicolae Roșca a solicitat suma de 2.500 euro prin intermediul concubinei lui Tarif Hamed, Z.I.. La 23 februarie 2016, el a cerut deja 3.000 de euro. La 25 februarie 2016, el a primit 300 de euro, iar pe 16 martie 2016 - suma de 2.700 de euro. Nicolae Roșca a fost reținut atunci când a primit cei 2.700 de euro. Faptele de mai sus au fost încadrate conform art. 326 alin. (2) lit. c) Cod penal.

8. Nicolae Roșca a mai fost acuzat și de faptul că a încercat să obțină de la Tarif Hamed 700 de euro în schimbul influenței asupra judecătorului A.C., pentru a obține o sentință favorabilă lui Tarif Hamed într-o cauză penală care viza acuzații în temeiul art. 264 Cod penal împotriva ultimului. Acțiunile sale au avut loc pe 16 martie 2016. Nicolae Roșca ar fi afirmat că va influența judecătorul să emită o sentință de încetare a procesului penal, cu tragere la răspundere contravențională conform art. 55 Cod penal. Aceste acțiuni au fost încadrate conform art. 326 alin. (1) din Codul penal.

9. Nicolae Roșca a mai fost învinuit că, fiind avocat și persoană publică în sensul art. 123 alin. (2) Cod penal, la 22 ianuarie 2016, în sediul Procuraturii sect. Centru din Chișinău, a indicat în mandatul avocațial emis date despre un contract de asistență juridică care nu a fost încheiat. Ulterior, el a prezentat acest mandat procurorului V.C., care gestiona cauza penală privind acuzația de evaziune fiscală împotriva lui Tarif Hamed. Aceasta acțiuni au fost încadrate conform art. 332 alin. (1) Cod penal.

10. Convorbirea din 01 februarie 2016 dintre Z.I. și Nicolae Roșca a fost înregistrată audio. Potrivit înregistrării, ultimul pretindea de la Tarif Hamed suma de 2.500 euro pentru procuror și ofițerul de urmărire penală în schimbul căreia cauza penală privind evaziunea fiscală în care este învinuit Tarif Hamed va fi clasată (f.d. 75-79, vol. I). Convorbirea din 23 februarie 2016 dintre Tarif Hamed și Nicolae Roșca de asemenea a fost înregistrată audio. Potrivit înregistrării, ultimul a pretins de la Tarif Hamed suma de 3.000 euro în schimbul emiterii de procuror a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și clasare a cauzei penale privind evaziunea fiscală. Din declarațiile lui Nicolae Roșca mai rezultă că ultimul a vorbit cu procurorul și acesta așteaptă un răspuns. Roșca a mai declarat „eu sunt taxa, eu trebuie să mă duc, să tușăsc” și „eu sunt garant, eu nu dau până nu văd ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale a dumitale” (f.d. 67-72, vol. I). La 16 martie 2016, transmiterea banilor de asemenea a fost înregistrată audio. Nicolae Roșca i-a spus atunci lui Tarif Hamed că, din cei

300 de euro primiți în februarie 2016, el i-a transmis deja o sumă de bani ofițerului de urmărire penală pentru a bloca urmărirea penală și că mai sunt necesari 2.700 de euro pentru a obține clasarea cauzei penale cu privire la evaziunea fiscală. Roșca a susținut că banii urmează a fi dați înainte, iar pe urmă va fi emisă ordonanța de clasare. Tarif Hamed a cerut garanții, iar Nicolae Roșca a declarat că dacă ordonanța nu este emisă, el îi va restitui banii. Drept garanție, Nicolae Roșca a propus să fie întocmit un contract de asistență juridică ca să confirme primirea banilor, care va fi distrus după ce va fi emisă ordonanța de clasare. Nicolae Roșca de asemenea i-a propus să îi ofere judecătorului 700 de euro pentru a obține o soluție favorabilă în dosarul cu privire la accidentul rutier. Când Tarif Hamed a afirmat că această sumă este prea mare, Nicolae Roșca a spus că poate rezolva problema și cu 500 de euro. Din aceste înregistrări nu rezultă că Nicolae Roșca ar fi fost convins de Tarif Hamed să comită trafic de influență sau alte acte de corupție (f.d. 128-144 vol. 1).

11. La 18 martie 2015, Hamed Tarif a fost audiat de către judecătorul de instrucție în condițiile art. 109 Cod de procedură penală. Audierea acestuia a fost justificată de faptul că Hamed Tarif, care era cetățean străin, intenționa să părăsească Republica Moldova, având o viză care expira peste câteva săptămâni. La audiere a fost prezent condamnatul și doi avocați care îl apărau. Hamed Tarif a declarat că, la 22 ianuarie 2016, a venit în țară. El a fost oprit în vamă de poliție. Lui i-a fost comunicat că trebuie să se prezinte la un judecător deoarece are o problemă legată de un accident rutier, iar avocatul Nicolae Roșca a fost desemnat de către CNAJGS pentru a-l apăra. Ultimul i-a explicat că trebuie să rezolve o problemă legată de cauza cu privire la evaziunea fiscală. În timpul discuțiilor ulterioare avute cu Nicolae Roșca, ultimul a solicitat sume de bani pentru a rezolva situația cu procurorul, în total 3.000 de euro. Tarif Hamed a sesizat CNA, după care a fost echipat cu tehnică de înregistrare pentru a strânge dovezi. În cadrul întâlnirilor ulterioare cu Nicolae Roșca s-au discutat sumele de bani care trebuiau transmise. La 16 martie 2016, în ziua procesului cu privire la accidentul rutier, după ce procurorul a solicitat o pedeapsă de un an de închisoare, Nicolae Roșca i-a comunicat că suma de 700 euro ar fi necesară pentru a rezolva problema. În cadrul audierii, Nicolae Roșca și cei doi avocați ai săi au adresat martorului mai mult de 30 de întrebări, la care acesta a răspuns (f.d. 41-44, vol. 1).

b. Sentința

12. Prin sentința Judecătoria Chișinău din 4 iunie 2021 procesul penal în privința lui Nicolae Roșca a fost încetat din cauza intervenirii termenului de prescripție. Prima instanță a recalificat învinuirea lui Nicolae Roșca, excluzând calificativul „în proporții mari” (art. 326 alin. (2) lit. c) Cod penal), având în vedere modificările legislative introduse prin Legea nr. 207 din 29 iulie 2016, care a stabilit un nou prag valoric de 20 de salarii medii lunare pentru calificarea conform acestei norme. Suma de 3.000 de euro (67.362 lei) era mai mică de acest prag. Instanța de judecată a considerat că cele imputate inculpatului au fost dovedite pe deplin, acțiunile acestuia urmând a fi încadrate în baza art. 326 alin. (1) Cod penal

– trafic de influență (episodul cu privire la pretinderea și primirea sumei de 3.000 euro și cel cu privire la pretinderea sumei de 700 euro), precum și în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, pentru falsificarea mandatului avocatului.

13. Având în vedere că faptele incriminate conform art. 326 Cod penal au fost comise între 01 februarie 2016 și 16 martie 2016, termenul de tragere la răspundere penală de cinci ani a expirat la 01 februarie și, respectiv, 16 martie 2021. Infrațiunea prevăzută de art. 332 Cod penal a fost comisă pe 22 ianuarie 2016, termenul de prescripție de doi ani expirând pe 22 ianuarie 2018. Din acest motiv, instanța l-a liberat de Nicolae Roșca de răspundere penală pe toate capetele de acuzare, fără însă a scrie în dispozitivul sentinței că vinovăția lui Nicolae Roșca a fost constatată.

c. Apelurile depuse

14. Nicolae Roșca a depus apel prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare pe toate capetele de acuzare. El a invocat că în acțiunile sale nu sunt întrunite elementele infracțiunilor imputate. Încadrarea acțiunilor în baza art. 332 alin. (1) Cod penal este aberantă. Deși în mandatul avocațial sunt menționate datele unui contract de asistență juridică care nu ar exista, acest contract a fost întocmit și înregistrat ulterior. Clientul, Hamed Tarif, nu a semnat contractul din cauza unei călătorii urgente. La 16 martie 2016, a fost semnat contractul de asistență juridică, cu un alt onorariu, prin care Hamed Tarif a reconfirmat raportul de asistență juridică început pe 22 ianuarie 2016. În baza contractului care urma a fi semnat la 22 ianuarie 2016, avocatul Nicolae Roșca a încasat onorariul de 1.000 lei de la Hamed Tarif, eliberând un bon de plată la 23 februarie 2016. Atât contractul de asistență juridică care trebuia semnat în ianuarie 2016, cât și contractul din 16 martie 2016 au fost încheiate conform procedurii legale. Sumele încasate de avocat au fost documentate prin bonurile de plată. Probele despre episodul cu privire la 3.000 de euro au fost obținute prin provocare și instigare de către Hamed Tarif. Avocatul Victor Brînză a formulat în instanța de judecată o cerere pentru declararea nulității probelor, dar instanța nu a dat un răspuns la această cerere. Contractul din 16 martie 2016 indica suma onorariului de 3.000 de euro și viza apărarea lui Hamed Tarif în dosarul penal inițiat împotriva ultimului conform art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal. Onorariul convenit reprezenta aproximativ 10% din suma prejudiciului invocat de acuzatorul de stat. A fost eliberat un bon de casă pentru onorariul de 3.000 de euro. Apelantul a mai solicitat evaluarea critică a declarațiilor lui Hamed Tarif date pe 18 martie 2015 în fața judecătorului de instrucție (a se vedea para. 11). Aceste declarații au fost formulate în absența unui interpret, deși martorul, care este de origine siriană, nu înțelegea suficient limba română.

15. Procuror în Procuratura Anticorupție, Mihail Ivanov, a declarat apel în care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Nicolae Roșca să fie declarat vinovat pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 326 alin. (1) (două episoade) și art. 332 alin. (1) Cod penal și liberat de pedeapsă penală.

Procurorul a menționat că deși, instanța de fond în conținutul sentinței constată vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate, în dispozitivul sentinței nu indică acest fapt, adoptând o hotărâre de încetare a procesului penal fără a-l recunoaște vinovat pe inculpat în săvârșirea infracțiunilor. Instanța de fond eronat a aplicat cazului prevederile art. 391 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

d. Decizia instanței de apel

16. La 21 decembrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul lui Nicolae Roșca și a admis apelul procurorului. A fost casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care Nicolae Roșca a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 326 alin. (1) și art. 332 alin. (1) Cod penal și liberat de pedeapsă penală în temeiul art. 60 alin. (1), lit. a), b) Cod penal (expirarea termenului de tragere la răspundere penală). Decizia motivată a fost pronunțată public la 01 martie 2023.

17. Instanța de apel a constatat că acuzațiile aduse lui Nicolae Roșca au fost dovedite, reiterând argumentele primei instanțe. Instanța de apel a considerat că argumentele apărării, referitoare la legalitatea acțiunilor de pretindere și primire a sumei de 3.000 euro de la Hamed Tarif sunt nefondate. Deși aceste acțiuni au fost justificative prin încheierea contractului de asistență juridică din 16 martie 2016 și eliberarea bonului de plată, instanța a concluzionat că aceste acte au fost întocmite pentru a evita răspunderea penală. Instanța de apel a respins argumentele apărării că avocatul nu este o persoană publică, în sensul art. 332 Cod penal. Conform art. 123 alin. (2) Cod penal, persoanele publice includ și persoanele autorizate de stat să desfășoare activități de interes public, adică avocații, iar la momentul emiterii mandatului avocatul nu avea un contract semnat cu Hamed Tarif și a inclus date false în mandat.

18. Colegiul Penal a respins cererea părții apărării privind nulitatea probelor, argumentând că aceste probe nu au fost obținute prin provocare, ci printr-o acțiune pasivă de investigare. În cazul de față, înregistrările de comunicare și imaginile întâlnirilor dintre Hamed Tarif și Nicolae Roșca, care au avut loc la 25 februarie și 16 martie 2016, arată că agenții sub acoperire nu au exercitat presiuni asupra inculpatului pentru a-l determina să comită infracțiuni care nu ar fi fost comise în mod normal. Instanța de apel a menționat că înregistrarea din 25 februarie 2016 relevă că Nicolae Roșca a cerut o sumă de 3.000 euro de la Tarif Hamed. După primirea primei tranșe de 300 de euro, Nicolae Roșca a confirmat că a discutat deja cu procurorul și că a rămas să-i transmită 2.700 euro.

19. Instanța de apel a mai menționat că înregistrarea din 16 martie 2016 surprinde inclusiv interacțiunea dintre Nicolae Roșca și Tarif Hamed în legătură cu cauza penală pornită în baza art. 264 Cod penal. În timpul ședinței de judecată, procurorul a cerut o pedeapsă de doi ani închisoare cu suspendare pentru Tarif Hamed, iar Nicolae Roșca, în calitate de avocat, a solicitat aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal. După ședință, Nicolae Roșca i-a spus lui Tarif Hamed că există

o posibilitate legală de a-l absolvi de răspundere penală și că judecătorul a luat o pauză pentru a-i oferi lui Nicolae Roșca ocazia de a-l influența. Nicolae Roșca a menționat că, în lipsa unei acțiuni din partea lui Tarif Hamed, instanța va aplica pedeapsa solicitată de procuror. Roșca a mai subliniat că Tarif Hamed ar trebui să fie conștient de gravitatea situației, deoarece fapta sa ar putea atrage închisoarea, adăugând că a primit asigurări că cauza penală cu privire la evaziunea fiscală va fi clasată dacă acesta îi va transmite 2.700 de euro pentru a influența procurorul. Nicolae Roșca a menționat că suma de 300 euro primită anterior a fost deja utilizată pentru a opri dosarul și a sugerat că Tarif Hamed ar trebui să influențeze și judecătorul în cauza cu privire la accidentul rutier prin transmiterea sumei de 700 euro. Atunci când Tarif Hamed a afirmat că această sumă este prea mare, Nicolae Roșca a spus că poate rezolva problema și cu 500 de euro. După ce a întocmit un contract de asistență juridică, Nicolae Roșca i-a comunicat lui Tarif Hamed că, după ce va primi ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, va trebui să-i returneze exemplarul contractului.

20. Referitor la afirmațiile apărării că declarațiile martorului Tarif Hamed urmau a fi evaluate critic, având în vedere că acestea au fost date la doar două zile după reținerea inculpatului, care avea calitatea de bănuit pe un singur capăt de acuzare, iar întrebările procurorului au fost adresate pe toate capetele de acuzare, instanța de apel a subliniat că martorul a fost audiat în fața judecătorului de instrucție, conform prevederilor art. 109 alin. (3) Cod de procedură penală, iar procedura de audiere a martorului a fost respectată.

e. Recursurile

21. La 29 martie 2023, condamnatul Nicolae Roșca a depus recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală (versiunea în vigoare până la 01 septembrie 2023). La 30 martie 2023, și avocatul condamnatului, Victor Brînză, a depus recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală (versiunea în vigoare până la 01 septembrie 2023). Recurenții au solicitat casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Nicolae Roșca să fie achitat pe toate capetele de acuzare, pe motiv că în acțiunile lui nu sunt întrunite elementele infracțiunilor imputate.

22. Nicolae Roșca a reiterat argumentele din apel. El a invocat suplimentar că instanța de apel neargumentat a respins cererile formulate în vederea administrării de noi probe în instanța de apel. Prin respingerea cererilor privind audierea în instanța de apel a lui Tarif Hamed i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil. Recurentul a mai făcut referire la expunerea neclară a dispozitivului hotărârii, care contrazice cu motivarea soluției instanței. Deși instanța respinge în dispozitiv apelul lui Nicolae Roșca, ulterior în dispozitiv este menționat că instanța admite apelul procurorului și a lui Nicolae Roșca. Astfel, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția instanței.

23. Avocatul Victor Brînză a invocat în recurs că instanțele de fond și cea de apel au soluționat cauza penală cu multiple erori. Declarațiile lui Tarif Hamed și

Z.I. și înregistrări audio-video nu dovedesc vinovăția lui Nicolae Roșca. Măsurile speciale de investigație erau contrare art. 132⁴ alin. (10) și art. 132⁹ alin. (9) Cod de procedură penală, deoarece au fost înregistrate conversațiile dintre avocat și client. Conform art. 94 alin. (1) pct. 3) și art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, acestea nu sunt admisibile. De asemenea, aceste probe au fost obținute prin provocare, ceea ce este un alt motiv de inadmisibilitate. Mijloacele financiare primite de Nicolae Roșca sunt legale, fiind încasate cu titlu de onorariu conform contractelor de asistență juridică. Nicolae Roșca a încheiat un contract pe 22 ianuarie 2016 pentru 1.000 lei, urmat de altul pe 16 martie 2016 pentru 66.090 lei, plăți confirmate prin documente contabile. Actele întocmite de avocatul Nicolae Roșca în legătură cu clientul său, Tarif Hamed, sunt legale și nu conțin date false. Conform statutului profesiei, avocatul nu este o persoană cu funcție de răspundere, iar actele emise de acesta nu au calitatea de acte publice. Prin urmare, nu se întrunesc elementele de latură obiectivă și subiectivă ale infracțiunii prevăzute de art. 332 Cod penal în cazul avocatului Nicolae Roșca.

24. La 12 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a solicitat părților de a depune referințe la recurs. La 10 iunie 2023, procurorul Sergiu Crijanovschi a depus referință. El a pledat pentru inadmisibilitatea recursurilor, ca fiind vădit neîntemeiate, deoarece decizia contestată conține motive clare și legale.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

25. Articolul 109 alin.(3) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„În cazul în care prezența martorului la judecarea cauzei va fi imposibilă din motivul plecării lui peste hotarele țării sau din alte motive întemeiate, precum și pentru a reduce sau a exclude supunerea martorului unui vădit pericol sau pentru a reduce revictimizarea martorului, procurorul poate solicita audierea acestuia de către judecătorul de instrucție, cu asigurarea posibilității bănuیتului, învinuitului, apărătorului acestuia, părții vătămate și procurorului de a pune întrebări martorului audiat.”

26. În anul 2016, art. 132⁴ alin. (10) și art.132⁹ alin. (9) Cod de procedură penală prevedeau următoarele:

„Articolul 132⁴. Procedura de dispunere a măsurilor speciale de investigații

...

(10) Este interzisă dispunerea și efectuarea măsurilor speciale de investigații cu privire la raporturile legale de asistență juridică dintre avocat și clientul său.

Articolul 132⁹. Efectuarea și certificarea interceptării și înregistrării comunicărilor

(9) ... Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și persoana pe care o apără.”

27. Partea relevantă a art. 371 Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Citirea în ședința de judecată a declarațiilor martorului depuse în cursul urmăririi penale, precum și reproducerea înregistrărilor audio și video ale acestora, pot avea loc, la cererea părților, în cazurile:

...

2) când martorul lipsește în ședință și absența lui este justificată fie prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță, fie prin motive de imposibilitate de a asigura securitatea lui, cu condiția că audierea martorului a fost efectuată cu confruntarea dintre acest martor și bănuit, învinuit sau martorul a fost audiat în conformitate cu art. 109 și 110.”

28. Modul de examinare a recursurilor împotriva deciziilor instanțelor de apel a fost modificat prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 1 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3) al acestei legi:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

29. Cererea de recurs a fost depusă până la 1 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri:

...

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

...

8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărîre de condamnare pentru o altă faptă decît cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blînde;

...

12) faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;”

30. Art. 60 Cod penal, în perioada relevantă, prevedea următoarele:

„(1) persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvîrșirii infracțiunii au expirat următoarele termene:

a) 2 ani de la săvîrșirea unei infracțiuni ușoare;

b) 5 ani de la săvîrșirea unei infracțiuni mai puțin grave;

...

(2) Prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată.”

31. Articolul 126 alin. (1) Cod penal, la momentul comiterii infracțiunii, prevedea următoarele:

„Se consideră proporții deosebit de mari, proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care, la momentul săvârșirii infracțiunii, depășește 5000 și, respectiv 2500 unități convenționale de amendă.”

32. Prin legea nr. 207 din 29 iulie 2016, articolul 126 alin. (1) Cod penal a fost dat într-o nouă redacție, cu următorul conținut:

„Se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.”

33. În perioada relevantă, articolul 326 și 332 Cod penal prevedeau următoarele:

„Articolul 326. Traficul de influență

(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(1¹) Promisiunea, oferirea sau darea unei persoane, personal sau prin mijlocitor, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje enumerate la alin. (1), pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cînd respectiva persoană are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, în scopul indicat la alin. (1)

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (1¹):

...

c) săvârșite cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții mari;

...

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Articolul 332. Falsul în acte publice

„(1) Înscrierea de către o persoană publică în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

34. Recursurile examinate au fost declarate în termenul de 30 de zile de la pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel, adică au fost depuse în termen.

35. Conform sensului art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, judecătorul emite actul de dispoziție conform legii procesuale penale în vigoare la ziua emiterii lui. Alin. (2) al aceluiași articol permite caracterul ultraactiv al legii procesual - penale, însă doar cu condiția că caracterul ultraactiv este prevăzut de legea nouă. Legea nr. 246/2023, în vigoare din 1 septembrie 2023, a schimbat fundamental temeiurile și procedura de judecare a recursurilor împotriva deciziilor instanței de apel, iar această legea conține o normă de acordare a caracterului ultraactiv al prevederilor abrogate prin Legea 246/2023, însă norma în cauză se referă doar la temeiurile de recurs. Prin urmare, toate celelalte schimbări aduse procedurii de examinare a recursurilor prin Legea nr. 246/2023, inclusiv cele privind admisibilitatea recursului, limitele judecării recursului și decizia instanței de recurs, se vor aplica și recursurilor care au fost declarate până la 1 septembrie 2023.

36. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică „legalitatea hotărârii atacate” doar „în limitele invocate în recurs”. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs. De asemenea, ea nu permite instanței de recurs să verifice oportunitatea unei soluții judecătorești date de instanța de fond sau apel, atât timp cât aceasta este legală. Totuși, legea nu interzice instanței de recurs să recalifice considerentele invocate în recurs de la un temei de recurs la altul.

37. Recursul condamnatului Nicolae Roșca este depus în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, iar recursul avocatului în interesele le condamnatului este depus în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură

penală. Ambele recursuri se axează, de fapt, pe aceleași motive, care se rezumă la motivarea deficientă a deciziei instanței de apel și la faptul că avocatul nu este subiect al infracțiunii prevăzute de art. 332 Cod penal. Prin urmare, recursurile urmează fi examinate doar prin prisma art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală.

a. Învinuirea în baza art. 326 Cod penal

38. Recurenții susțin că decizia instanței de apel nu este suficient de motivată, deoarece nu au fost combătute corespunzător argumentele cu privire la provocarea în comiterea infracțiunii. De asemenea, contractele de asistență juridică și bonurile care confirmă încasarea onorariului exclud posibilitatea traficului de influență. Recurenții susțin că Tarif Hamed nu a fost audiat în instanța de judecată, iar audierea acestuia peste puțin timp de la reținerea lui Nicolae Roșca în condițiile art. 109 Cod de procedură penală nu a oferit timp suficient apărării pentru a audia efectiv acest martor, care nici nu înțelegea suficient de bine limba română.

39. Instanța de recurs reiterează că simplul fapt al dezacordului cu motivarea instanței de apel nu cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 6) al Codului de procedură penală, iar temeiul invocat de recurenți că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, ar trebui interpretat ca obligând instanța de apel să combată convingător toate argumentele din apel care, dacă ar fi admise, ar schimba soluția instanței. El nu poate fi interpretat ca obligând instanța să combată argumentele care nu pot avea vreun efect asupra soluției. Acesta este și standardul de motivare impus de art. 6 din CEDO (a se vedea hotărârile CtEDO [Moreira Ferreira v. Portugalia \(nr. 2\)](#), 2017, § 84; [S.C. IMH Suceava S.R.L. v. România](#), 2013, § 40). De asemenea, instanța de apel poate, printr-o declarație generală, să respingă argumentul invocat în apel, subscriind motivării convingătoare a primei instanțe pentru respingerea argumentului respectiv (a se vedea hotărârile CtEDO [Garcia Ruiz v. Spania](#), 1999, § 26; [Stepanyan v. Armenia](#), 2009, § 35).

40. Completul notează că folosirea măsurilor speciale de investigație, cum ar fi agenții sub acoperire, nu încalcă automat dreptul la un proces echitabil. Totuși, având în vedere riscurile de provocare, folosirea acestor măsuri trebuie să respecte anumite limite (a se vedea hot. CtEDO ([Ramanauskas v. Lituania](#), 2008, § 51). Atunci când examinează argumentul cu privire la provocare, instanța urmează să analizeze comportamentul suspectului și al agentului sub acoperire, precum și garanțiile procedurale împotriva abuzului. Agentul sub acoperire trebuie să aibă un rol pasiv și să nu incite la comiterea infracțiunii care altfel nu ar fi fost comisă (idem, § 55). Printre garanțiile procedurale împotriva abuzului se numără existența informațiilor preliminare că persoana suspectă a fost implicată în activități criminale similare și este predispusă să comită infracțiunea (a se vedea hot. CtEDO [Bannikova v. Rusia](#), 2010, § 38), existența unui mecanism clar de autorizare al măsurii (a se vedea hot. CtEDO ([Ramanauskas v. Lituania](#), 2008, § 51) și oferirea

posibilității procesuale pentru apărare de a invoca efectiv provocarea în procedurile judiciare (a se vedea hot. CtEDO [Bannikova v. Rusia](#), 2010, § 54).

41. Completul constată că apărarea nu a pus niciodată în discuție oportunitatea recurgerii la agenți sub acoperire în cazul său. Aceste măsuri au fost autorizate de judecătorul de instrucție. Instanțele de fond și apel au constatat că Tarif Hamed și concubina acestuia singuri au denunțat propunerile condamnatului organelor de drept pentru a se asigura că nu sunt înșelați. Apărarea nu a contestat această versiune. Condamnatul și nu Tarif Hamed a venit cu propunerea să îl apere pe ultimul în cauza cu privire la spălare de bani, iar, anterior, CNAJGS l-a desemnat pe codamnat să-l apere pe Tarif Hamed în cauza privind accidentul rutier. Apărarea nu a invocat că în instanța de judecată nu a avut posibilități procesuale efective de a se apăra împotriva provocării. Ea a invocat doar că nu a putut să-l audieze la etapa judecătorești cauzei pe agentul sub acoperire, Tarif Hamed, ce va fi examinat separat ulterior.

42. Apărarea de asemenea susține că condamnatul nu ar fi comis infracțiunea dacă nu ar fi fost provocat de agenții sub acoperire. Totuși, ea nu a pretins în instanța de recurs că conversațiile din înregistrările audio nu corespund adevărului sau că au fost denaturate. Instanțele ierarhic inferioare nu au acceptat versiunea apărării cu privire la provocare, constatând că agenții sub acoperire au avut un rol pasiv și nu au incitat la comiterea infracțiunii. Având în vedere argumentarea instanței de apel (a se vedea para. 17-19) și înregistrările audio din dosar (a se vedea para. 10), completul nu poate conchide că această concluzie a instanței de apel este vădit nemotivată. Prin urmare, și cererea cu privire la declararea nulității și inadmisibilitatea rezultatelor măsurilor speciale de investigație bazat pe argumentul cu privire la provocare este nefondată.

43. Apărarea susține că nu a avut posibilitatea să-l audieze pe Tarif Hamed în instanța de judecată. Completul notează că acesta a fost audiat în prezența apărării în condițiile art. 109 Cod de procedură penală (a se vedea para. 11). Potrivit acușării, martorul dat nu se afla în Republica Moldova în perioada judecării cauzei în prima instanță și în instanța de apel. Codul de procedură penală permite de a da citire la etapa judecării cauzei declarațiilor martorilor audiați la etapa urmăririi penale conform art. 109 Cod de procedură penală (a se vedea para. 27) dacă prezența lor în instanța de judecată este greu de asigurat. Acest fapt nu contravine nici standardelor CtEDO, dacă lipsa martorului poate fi justificată convingător (a se vedea hotărârea [Al-Khawaja și Tahery v. Marea Britanie](#), 2011, §§ 119-147). Completul de asemenea constată că în cadrul audierii lui Tarif Hamed conform art. 109 Cod de procedură penală apărarea a primit răspuns la peste 30 de întrebări adresate de ea și atunci apărarea nu a invocat că martorul nu înțelege întrebările primite. De asemenea, cele 30 de întrebări adresate martorului și natura acestora confirmă că apărarea a adresat întrebări cu privire la aspectele cheie pentru cauză. Deși a susținut că nu a fost pregătită suficient pentru audiere, apărarea nu a menționat care aspecte esențiale pentru cauză ea nu a reușit să le elucideze la audierea lui Tarif Hamed. Completul de asemenea notează că declarațiile

martorului dat nu sunt determinante pentru soluționarea cauzei. Înregistrările audio anexate la dosar au fost în principal invocate de instanțele ierarhic inferioare pentru a constata vinovăția condamnatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 Cod penal. Cu adevărat, spre deosebire de declarațiile martorilor, înregistrările audio sau video pe format digital nu pot fi afectate ușor de factori subiectivi sau de trecerea timpului și, din acest motiv, sunt mai convingătoare. În asemenea circumstanțe, argumentul apărării cu privire la neaudierea lui Tarif Hamed în instanța de judecată și cu privire la lipsa interpretului la audierea acestuia nu este esențial pentru soluționarea corectă a cauzei și nu poate duce la casarea deciziei instanței de apel.

44. Apărarea a mai invocat că condamnatul este avocat și că înregistrarea pe ascuns a convorbirilor sale cu clientul este inadmisibilă. Completul reiterează că art. 135 alin. (12) Cod de procedură penală (la momentul evenimentelor, art. 132⁴ alin. (10) Cod de procedură penală) interzice efectuarea măsurilor speciale de investigație cu privire la raporturile legale de asistență juridică dintre avocat și clientul său. Această normă are scopul de a proteja secretul profesional al avocatului. Ea nu poate fi totuși interpretată ca instituind o interdicție absolută de a înregistra convorbirile dintre avocat și client atunci când avocatul este suspectat în comiterea unei infracțiuni. Completul de asemenea notează că în acest caz înregistrarea convorbirilor a fost efectuată după ce clientul a denunțat comportamentul avocatului la CNA.

45. Apărarea a menționat că versiunea acuzării cu privire la infracțiuni prevăzute de art. 326 Cod penal este combătută prin faptul că au fost încheiate contracte de asistență juridică în baza cărora cei 3.000 de euro au fost încasați. Completul notează că condamnatul i-a spus lui Tarif Hamed că o parte din această sumă va fi folosită pentru a corupe organul de urmărire penală, iar cei 300 de euro primiți deja fuseseră folosiți în acest scop. Condamnatul de asemenea a declarat că, în cazul unei soluții favorabile pentru Tarif Hamed în cauza penală cu privire la evaziunea fiscală, contractul de asistență juridică va fi distrus. El a mai declarat că, în cazul unei soluții negative, cei 3.000 de euro vor fi restituiți (a se vedea para. 10). Toate aceste elemente sugerează că întocmirea contractului de asistență juridică a fost folosit ca un paravan pentru a facilita activitatea infracțională.

46. Din considerentele de mai sus, în partea privind condamnarea conform art. 326 Cod penal, recursul este neîntemeiat.

b. Învinuirea în baza art. 332 Cod penal

47. Apărarea susține că fapta incriminată conform art. 332 Cod penal nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. Instanța reține că condamnatul este acuzat că a indicat într-un mandat emis de el în calitate de avocat date despre un contract de asistență juridică care nu a fost încheiat (f.d. 48 vol. 1). Acest mandat a fost ulterior prezentat organului de urmărire penală pentru a-l apăra pe Tarif Hamed în cauza penală privind evaziunea fiscală.

48. Nicolae Roșca a susținut că a emis mandatul cu acordul lui Tarif Hamed, însă un contract scris nu a fost semnat la data emiterii mandatului deoarece Tarif Hamed trebuia să plece urgent peste hotare. Condamnatul a figurat drept apărător al lui Tarif Hamed în cauza penală cu privire la evaziunea fiscală, iar Tarif Hamed nu a negat niciodată că a dat acordul ca în acel dosar el să fie apărat de Nicolae Roșca.

49. Pentru ca o persoană să fie acuzată conform art. 332 Cod penal este nevoie de întrunirea mai multor condiții. Completul nu consideră necesar de a decide în această cauză dacă un avocat poate fi subiect al aceste infracțiuni și, implicit, dacă mandatul avocațial reprezintă un „document oficial” în sensul art. 332 Cod penal. Totuși, unul din elementele infracțiunii prevăzute de art. 332 Cod penal este ca datele înscrise în documentele oficiale să fie „vădit false” și ca fapta să fie comisă în interes material sau alt interes personal (a se vedea para. 33).

50. Completul reiterează circumstanțele invocate de apărare (a se vedea para. 48). Acestea confirmă acordul lui Tarif Hamed de a fi apărat de către Nicolae Roșca. Prin urmare, nu se poate spune că, făcând referire într-un mandat avocațial la un contract de asistență juridică convenit verbal, în mandat se introduc date „vădit false”. De asemenea, acuzarea nu a confirmat care ar fi fost interesul lui Nicolae Roșca în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 Cod penal atât timp cât infracțiunea prevăzută de art. 326 Cod penal sau încasarea onorariului avocatului putea avea loc și fără emiterea mandatului avocațial.

51. Din motivele invocate în paragraful precedent, completul ajunge la concluzia că în această cauză acuzarea nu a probat existența tuturor elementelor constitutive prevăzute de art. 332 Cod penal. Prin urmare, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, în această parte Nicolae Roșca urmează a fi achitat.

c. Celelalte argumente din recurs

52. Recurentul a invocat contradicții dintre dispozitivul și motivarea deciziei instanței de apel. Deși la începutul dispozitivului instanța respinge apelul lui Nicolae Roșca, dispozitivul menționează ulterior că apelul lui Nicolae Roșca este admis. Completul de judecată constată că această este o eroarea materială care nu afectează corectitudinea hotărârii. Ea poate fi corectată din oficiu sau la cererea celui interesat în conformitate cu prevederile art. 249 alin.(1) Cod de procedură penală.

53. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursurile declarate de Nicolae Roșca și al avocatului acestuia, Victor Brînză, în partea învinuirii în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, și casează în această parte decizia Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2022;

Rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre cu privire la învinuirea în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, prin care Nicolae Roșca este achitat de această învinuire din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;

Respinge recursurile declarate de Roșca Nicolae și avocatul Victor Brânză în ceea ce privește învinuirea în baza art. 326 alin. (1) Cod penal (două episoade) ca neîntemeiate și menține în rest decizia instanței de apel.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Vladislav Gribincea

Judecători

Lilia Roic- Botezatu

Ghenadie Eremciuc